

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

(पूर्वीचे पुणे विद्यापीठ)

विद्यार्थी विकास मंडळ व राष्ट्रीय सेवा योजना

दूरध्वनी क्रमांक २५६०११५३
२५६९७३४१
२५६०११६०
२५६०११५४

गणेशखिंड, पुणे ४११००७

फॅक्स क्रमांक २५६०११५४,

संदर्भ : विविमं/२०१७-१८/८७१

दिनांक : १६ मे, २०१८

प्रति,

मा. प्राचार्य / मा. संचालक / मा. विभागप्रमुख
सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाशी संलग्न असलेली सर्व
महाविद्यालये व मान्यताप्राप्त संस्था,
सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातील सर्व पदव्युत्तर विभाग

विषय : 'स्वच्छ भारत समर इन्टर्नशीप : १०० तास स्वच्छतेसाठी' उपक्रम नावनोंदणीस मुदत वाढ.

संदर्भ : या कार्यालयाचे पत्र क्र. विविमं/२०१७-१८/८५८, दि. ०८/०५/२०१८ चे पत्र.

महोदय/महोदया,

उपरोक्त संदर्भीय विषयास अनुसरून मा. पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी भारतातील प्रत्येक नागरिकाने किमान १०० तास स्वच्छतेसाठी दिले पाहिजेत असे आवाहन केले आहे. या आवाहनानुसार पेयजल व स्वच्छता मंत्रालय, मानव संसाधन विकास मंत्रालय आणि युवक कार्यक्रम व क्रीडा मंत्रालय यांच्या सहयोगातून 'स्वच्छ भारत समर इन्टर्नशीप : १०० तास स्वच्छतेसाठी' हा अभिनव उपक्रम जाहीर केला आहे. स्वच्छतेच्या संदर्भातील उद्बोधन कौशल्ये विकसित करणे, भारतातील युवकांना स्वच्छता क्रांतीपर्वत भरीव योगदान देण्यासाठी सहभागी करणे आणि महात्मा गांधी यांच्या १५० व्या जयंतीनिमित्त ग्रामीण भागातील सामुहिक सेवांमध्ये युवकांना केंद्रीभूत करणे, ही या उपक्रमाची ठळक वैशिष्ट्ये आहेत. यासाठी १ मे २०१८ ते ३१ जुलै २०१८ असा ३ महिन्यांचा कालावधी निर्धारित केला आहे. दि. १५ मे २०१८ पर्यंत विद्यार्थ्यांनी आपली स्वच्छता स्वयंसेवक म्हणून online नोंदणी (<http://sbsi.mygov.in>) या पोर्टलवर दिनांक १५ मे, २०१८ पर्यंतच करण्याबाबत कळविण्यात आले होते.

परंतु सदर उपक्रम नावनोंदणीची मुदत केंद्र शासनाकडून वाढविण्यात आली असून स्वच्छ भारत समर इन्टर्नशीप : १०० तास स्वच्छतेसाठी' या उपक्रमात विद्यार्थी स्वयंसेवकांनी आपली नावनोंदणी दि. १५ जून, २०१८ पर्यंत (<http://sbsi.mygov.in>) या पोर्टलवर online करावी.

या स्वच्छ भारत समर इन्टर्नशीपमध्ये सहभागी होणाऱ्या आणि १०० तास स्वच्छतेसाठी योगदान देणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी जे कार्य केले असेल, त्याच्या अहवाल मूल्यमापनानंतर

१. प्रत्येक सहभागी विद्यार्थ्याला महाविद्यालय व विद्यापीठाच्या शिफारशीनुसार स्वच्छ भारत समर इन्टर्नशीप प्रमाणपत्र मिळेल.
२. प्रत्येक सहभागी विद्यार्थ्याला महाविद्यालय व विद्यापीठाच्या शिफारशीनुसार गुणपत्रकात स्वच्छ भारत समर इन्टर्नशीप अंतर्गत दोन क्रेडिट नोंदवले जातील.

३. सर्वोत्कृष्ट तीन विद्यार्थी किंवा तीन विद्यार्थी संघ महाविद्यालय, विद्यापीठ, राज्य व राष्ट्रीय अशा चार पातळ्यांवर निवडले जाण्याबाबतचे धोरण निर्धारित केले जाईल.

अ) महाविद्यालय पातळीवर चषक आणि विशेष प्रमाणपत्र मिळेल.

ब) विद्यापीठ पातळीवर प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यास किंवा संघास ३०,०००, २०,००० व १०,०००रुपयांचे पारितोषिक आणि प्रमाणपत्र मिळेल.

क) राज्य पातळीवर प्रथम, द्वितीय व तृतीय येणाऱ्या विद्यार्थ्याला किंवा संघास अनुक्रमे ५०,००० , ३०,००० व २०,०००रुपयांचे पारितोषिक आणि प्रमाणपत्र मिळेल.

ड) राष्ट्रीय पातळीवर प्रथम, द्वितीय व तृतीय येणाऱ्या विद्यार्थ्यास किंवा संघास अनुक्रमे रू. २ लाख, १ लाख रुपयांचे पारितोषिक व प्रमाणपत्र मिळेल.

वरील मुदत वाढीबाबत आपल्या महाविद्यालयातील संबंधितांना अवश्य सूचित करून आपल्या स्तरावर योग्य ती कार्यवाही करावी. कळावे, ही विनंती.

संचालक, (अतिरिक्त कार्यभार)

विद्यार्थी विकास मंडळ व राष्ट्रीय सेवा योजना

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

(पूर्वीचे पुणे विद्यापीठ)

विद्यार्थी विकास मंडळ व राष्ट्रीय सेवा योजना

दूरध्वनी क्रमांक २५६०११५३
२५६९७३४१
२५६०११६०
२५६०११५४

गणेशखिंड, पुणे ४११००७

फॅक्स क्रमांक २५६०११५४,

संदर्भ : विविमं/२०१७-१८/८५८

दिनांक : ०८ मे, २०१८

अत्यंत महत्वाचे व कालमर्यादित

प्रति,

मा. प्राचार्य / मा. संचालक / मा. विभागप्रमुख
सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातील संलग्न असलेली सर्व
महाविद्यालये व मान्यताप्राप्त संस्था,
सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातील सर्व पदव्युत्तर विभाग

विषय : 'स्वच्छ भारत समर इन्टरनॅशनल : १०० तास स्वच्छतेसाठी' उपक्रम.

महोदय/महोदया,

मा. पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी भारतातील प्रत्येक नागरिकाने किमान १०० तास स्वच्छतेसाठी दिले पाहिजेत असे आवाहन केले आहे. या आवाहानानुसार पेयजल व स्वच्छता मंत्रालय, मानव संसाधन विकास मंत्रालय आणि युवक कार्यक्रम व क्रीडा मंत्रालय यांच्या सहयोगातून 'स्वच्छ भारत समर इन्टरनॅशनल : १०० तास स्वच्छतेसाठी' हा अभिनव उपक्रम जाहीर केला आहे. स्वच्छतेच्या संदर्भातील उद्बोधन कौशल्ये विकसित करणे, भारतातील युवकांना स्वच्छता क्रांतीपर्वात भरीव योगदान देण्यासाठी सहभागी करणे आणि महात्मा गांधी यांच्या १५० व्या जयंतीनिमित्त ग्रामीण भागातील सामुहिक सेवांमध्ये युवकांना केंद्रीभूत करणे, ही या उपक्रमाची ठळक वैशिष्ट्ये आहेत. यासाठी १ मे २०१८ ते ३१ जुलै २०१८ असा ३ महिन्यांचा कालावधी निर्धारित केला आहे. मात्र विद्यार्थी स्वयंसेवक नोंदणी दिनांक १५ मे, २०१८ पर्यंतच करणे अनिवार्य आहे.

स्वच्छ भारत समर इन्टरनॅशनलमध्ये सहभागी होणारा विद्यार्थी स्वतंत्र किंवा १० जणांच्या समूहात सहभागी होऊ शकतो. याचा अर्थ एका महाविद्यालयातून किंवा शैक्षणिक संस्थेतून १० पेक्षा जास्त विद्यार्थी एका स्वच्छता संघात असणार नाहीत. एखाद्या महाविद्यालयातील १० पेक्षा विद्यार्थी या समूहात सहभागी होत असतील तर त्यांनी १० स्वतंत्र ठिकाणी आपले स्वच्छता अभियान राबवणे अपरिहार्य असेल. अर्थात दि. १५ मे २०१८ पर्यंत विद्यार्थ्यांनी आपली स्वच्छता स्वयंसेवक म्हणून online नोंदणी (नाव नोंदणी (<http://sbsi.mygov.in>) या पोर्टलवर करावी.) केली असेल तेच विद्यार्थी या योजनेत सहभागी होण्यासाठी आणि त्या अनुषंगाने मिळणाऱ्या प्रमाणपत्र, पुरस्कार इत्यादी गोष्टींचे लाभार्थी असतील, हे सर्वांनी ध्यानात घेणे अत्यंत अपरिहार्य आहे. नोंदणीकृत केलेल्या एका विद्यार्थ्याने किंवा विद्यार्थी संघाने कोठे स्वच्छता अभियान राबवावे याबाबत ते ते महाविद्यालय आणि विद्यापीठाचा राष्ट्रीय सेवा योजना व विद्यार्थी विकास विभाग समन्वयाने ठरवतील. आपले १०० दिवसांचे स्वच्छता अभियान पूर्ण झाले की प्रत्येकाने यासंदर्भातील अहवाल १५ दिवसांमध्ये ऑनलाईन पोर्टलवर जमा करणे बंधनकारक आहे.

या स्वच्छ भारत समर इन्टर्नशीपमध्ये सहभागी होणाऱ्या आणि १०० तास स्वच्छतेसाठी योगदान देणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी जे कार्य केले असेल, त्याच्या अहवाल मूल्यमापनानंतर

१. प्रत्येक सहभागी विद्यार्थ्याला महाविद्यालय व विद्यापीठाच्या शिफारशीनुसार स्वच्छ भारत समर इन्टर्नशीप प्रमाणपत्र मिळेल.
२. प्रत्येक सहभागी विद्यार्थ्याला महाविद्यालय व विद्यापीठाच्या शिफारशीनुसार गुणपत्रकात स्वच्छ भारत समर इन्टर्नशीप अंतर्गत दोन क्रेडिट नोंदवले जातील.
३. सर्वोत्कृष्ट तीन विद्यार्थी किंवा तीन विद्यार्थी संघ महाविद्यालय, विद्यापीठ, राज्य व राष्ट्रीय अशा चार पातळ्यांवर निवडले जाण्याबाबतचे धोरण निर्धारित केले जाईल.
 - अ) महाविद्यालय पातळीवर चषक आणि विशेष प्रमाणपत्र मिळेल.
 - ब) विद्यापीठ पातळीवर प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यास किंवा संघास ३०,००० , २०,००० व १०,०००रूपयांचे पारितोषिक आणि प्रमाणपत्र मिळेल.
 - क) राज्य पातळीवर प्रथम, द्वितीय व तृतीय येणाऱ्या विद्यार्थ्याला किंवा संघास अनुक्रमे ५०,००० , ३०,००० व २०,०००रूपयांचे पारितोषिक आणि प्रमाणपत्र मिळेल.
 - ड) राष्ट्रीय पातळीवर प्रथम, द्वितीय व तृतीय येणाऱ्या विद्यार्थ्यास किंवा संघास अनुक्रमे रू. २ लाख, १ लाख रूपयांचे पारितोषिक व प्रमाणपत्र मिळेल.

‘स्वच्छ भारत समर इन्टर्नशीप’ या उपक्रमातून सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातील राष्ट्रीय सेवा योजना व विद्यार्थी विकास विभाग यांच्या समन्वयातून महाविद्यालयातील सर्वच विद्यार्थ्यांनी सहभागी व्हावे आणि माननीय पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी केलेल्या ह्या सामाजिक उत्तरदायित्वाच्या क्रांतिपर्वाला प्रतिसाद देऊन १५ मे २०१८ पर्यंत अधिकाधिक संख्येने नोंदणी करावी.

मा. प्राचार्य, संचालक यांनी या संदर्भात आपल्या महाविद्यालय, संस्थापातळीवर रासेयो कार्यक्रम अधिकारी, विद्यार्थी विकास अधिकारी आणि प्राध्यापकांच्या सहभागातून विद्यार्थ्यांना याबाबतची सखोल माहिती देऊन उद्बोधित करावे आणि या उपक्रमात अधिकाधिक विद्यार्थ्यांना सहभागी करावे, असे विनम्र आवाहन करण्यात येत आहे. कळावे, ही विनंती.

सोबत : वरीलप्रमाणे.

संचालक, (अतिरिक्त कार्यभार)
विद्यार्थी विकास मंडळ व राष्ट्रीय सेवा योजना

भारत सरकार
मानव संसाधन विकास मंत्रालय
उच्चतर शिक्षा विभाग
शास्त्री भवन

नई दिल्ली - 110 115

GOVERNMENT OF INDIA

MINISTRY OF HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT

DEPARTMENT OF HIGHER EDUCATION

SHASTRI BHAVAN

NEW DELHI-110 115

Shri V.L.V.S.S. Subba Rao
Sr. Economic Advisor

D.O. No. 11014/02/2018

8th May, 2018

To

The Vice Chancellor of all Universities
Principals/Directors of all Higher Educational Institutions

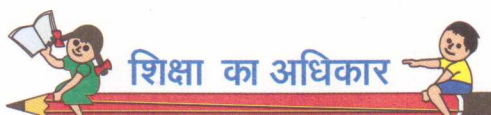
Sir/Madam,

In pursuance of the objectives of the Swachh Bharat Mission launched as a national movement on October 2nd, 2014, the Ministry of Human Resource Development, in association with the Swachh Bharat Mission (Gramin) Ministry of Drinking Water and Sanitation, has launched a 'Swachh Bharat Summer Internship Programme'. The detailed guidelines of this programme have already been sent vide D.O. letter of even number dated 20.04.2018 from Secretary (Higher Education). Ministry of Drinking Water and Sanitation has prepared posters for this programme. (Copy enclosed)

You are requested to widely circulate these posters in your University/Institution for creating awareness and enrollment of the youth in this crucial programme.

Yours sincerely

(V.L.V.S.S. Subba Rao)

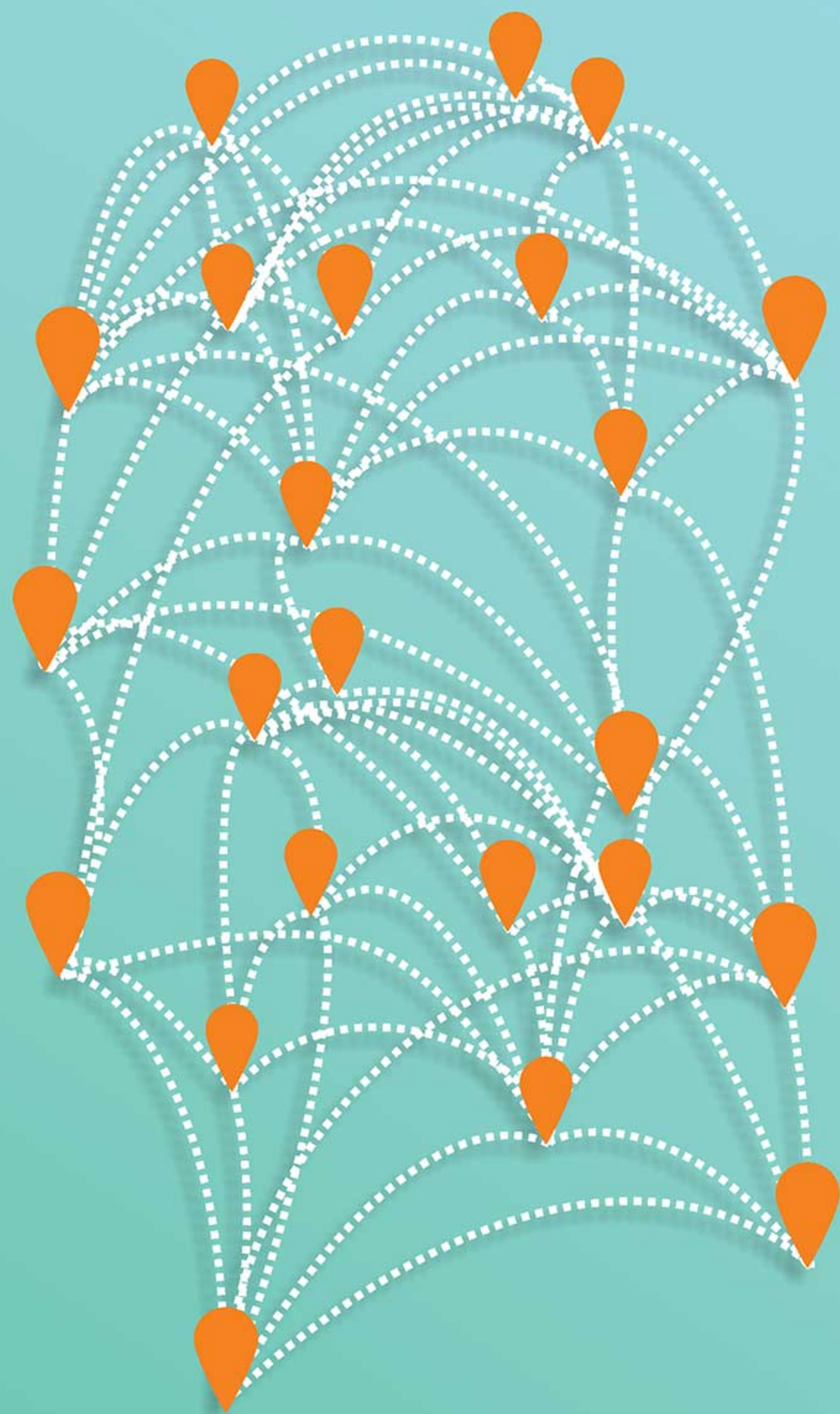
Ministry of Drinking
Water & Sanitation
Government of India

Ministry of Human
Resource Development
Government of India

Ministry of Youth
Affairs & Sports
Government of India

JOIN INDIA'S BIGGEST SUMMER INTERNSHIP PROGRAMME

Join the Swachh Bharat Summer
Internship program and do your bit
towards a clean India.

BE A SWACHH BHARAT SUMMER INTERN

Swachh Bharat Certificate

Curriculum Credits

Awards

Last date of registration
15th May 2018

To enroll visit:

sbsi.mygov.in

In case of any query,
please give a missed call
0120-2205031

@swachhbharat

www.facebook.com/SBMGramin

tinyurl.com/sbmgramin

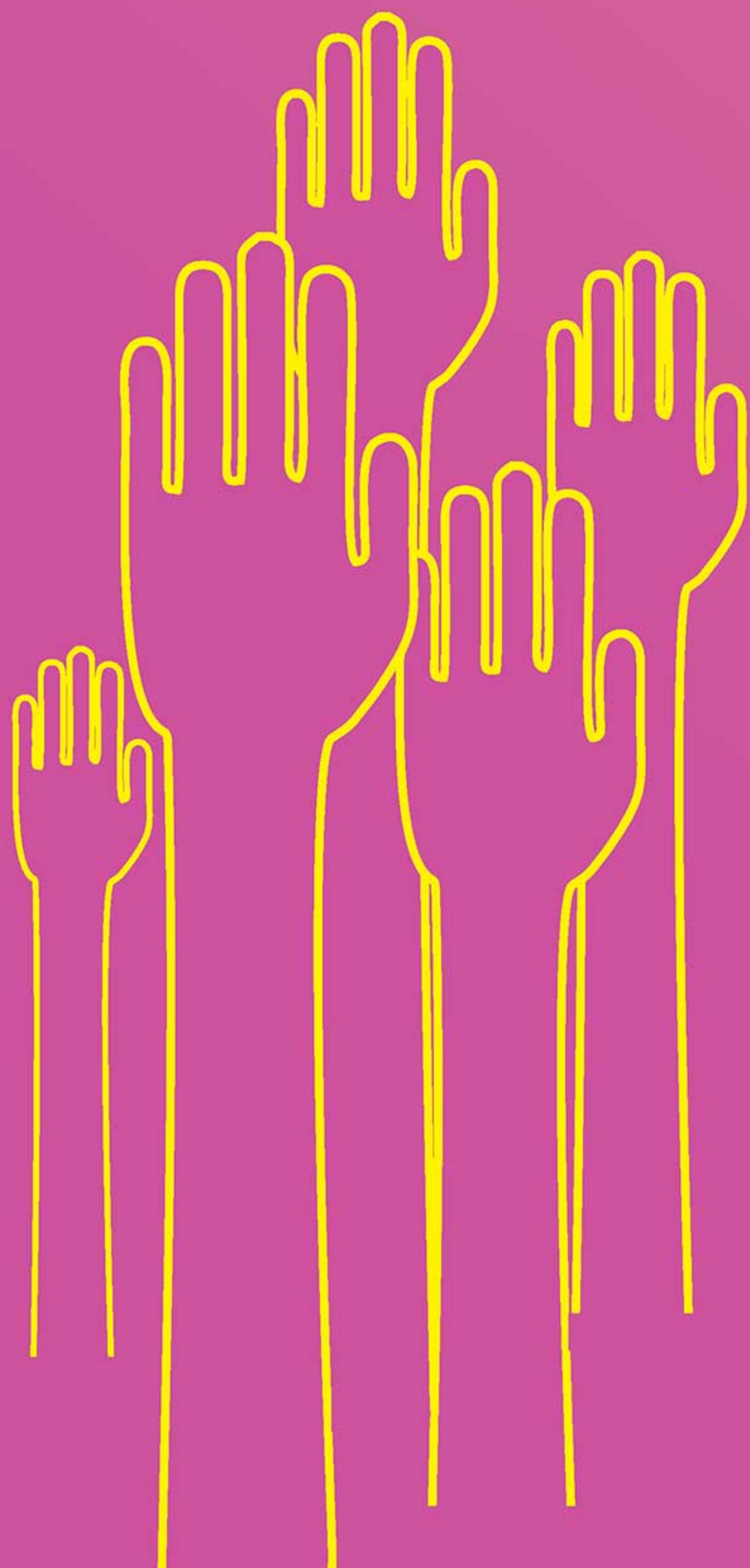
Ministry of Drinking
Water & Sanitation
Government of India

Ministry of Human
Resource Development
Government of India

Ministry of Youth
Affairs & Sports
Government of India

MAKE THE MOST OUT OF THIS SUMMER. **PLEDGE** 100 HOURS FOR SWACHH BHARAT!

Join the Swachh Bharat Summer

Internship program, contribute your 100
hours towards village sanitation and co-
create a clean India!

BE A SWACHH BHARAT SUMMER INTERN

Swachh Bharat Certificate

Curriculum Credits

Awards

Last date of registration
15th May 2018

To enroll visit:

sbsi.mygov.in

In case of any query,
please give a missed call
0120-2205031

@swachhbharat

www.facebook.com/SBMGramin

tinyurl.com/sbmgramin

Ministry of Drinking
Water & Sanitation
Government of India

Ministry of Human
Resource Development
Government of India

Ministry of Youth
Affairs & Sports
Government of India

HOW DO YOU WANT TO SPEND THIS SUMMER?

Watching Movies

Play Video Games

Do Swachh Bharat Summer
Internship for a Clean India

This Summer join the Swachh Bharat Summer Internship program,
contribute your 100 hours towards village sanitation and be a part
of the world's largest transformative program.

BE A SWACHH BHARAT SUMMER INTERN

Swachh Bharat Certificate

Curriculum Credits

Awards

Last date of registration
15th May 2018

To enroll visit:

sbsi.mygov.in

In case of any query,
please give a missed call
0120-2205031

@swachhbharat

www.facebook.com/SBMGramin

tinyurl.com/sbmgramin

जो बदलाव आप दुनिया
में देखना चाहते हैं
वह पहले अपने में लाये।
- महात्मा गाँधी

बापू को श्रदांजलि देने का एक सुनहरा मौका,
जल्द आ रहा है स्वच्छता का सबसे बड़ा जन आंदोलन।

Swachh Bharat Summer Internship

Following the Prime Minister's clarion call on 2nd October 2014 for each individual to devote at least 100 hours to Swachhata through the year, the Ministry of Drinking Water and Sanitation in association with the Ministry of Human Resource Development and Ministry of Youth Affairs and Sports has launched the 'Swachh Bharat Summer Internship – 100 Hours of Swachhata'. The program aims to engage youth across the country, develop their skill and orientation for sanitation related work and make Swachh Bharat Mission a *jan andolan*.

Components of the internship

The 100 hour experiential internship program would require the candidate to visit one or more villages and conduct activities of their choice to contribute to the cause of rural sanitation in India.

1. **Duration:** At least 100 hours in the period of 1st May to 31st July 2018
2. **Who can apply:**
 - Youth enrolled in Colleges/ Universities/ NYKS may apply through an online application form made available on the website <https://sbsi.mygov.in>.
 - Candidates to indicate the location of internship (village/ district). In case of educational institutions, the location of the internship may either be home state or the state of the parent institution (education institution that the candidates are enrolled in). In case of NYKS youth, the location of internship shall be villages where they are deployed.
 - Candidates may participate individually or in teams. Team size may be decided depending on the nature and scope of their activity, and approved by the parent institution, subject to a maximum limit of 10 members in a team.
3. **Internship Process:**
 - Candidates to devote at least 100 hours conducting Swachhata-related activities in villages selected by them and approved by the parent institution/ District Youth Coordinator.
 - The parent institution/ NYKS to organize necessary logistics for the activities.
4. **List of suggested activities:** Appendix A
5. **Training:** An orientation video for youth towards sanitation activities in the rural context has been created and uploaded on the portal <https://sbsi.mygov.in> , Swachh Bharat Mission (Gramin) YouTube channel (<https://tinyurl.com/sbmgramin>).
6. **Other important resources:**
 - a. It is recommended to go through the YouTube channel of the Swachh Bharat Mission (Gramin) at <https://tinyurl.com/sbmgramin> and use the other material uploaded there (uploaded in multiple regional languages) to support their efforts on the ground.
 - b. All IEC material of Swachh Bharat Mission (Gramin) may be freely downloaded and widely used from the links <https://tinyurl.com/sbmiec> and <https://tinyurl.com/sbmiec2>

Swachh Bharat Summer Internship

- c. Swachh Bharat updates are regularly shared on social media on the pages twitter.com/swachhbharat and facebook.com/sbmgramin
- d. Inspiring success stories from the grassroots are available at the blog link sbmgramin.wordpress.com

7. Reporting: An Internship Report needs to be submitted by the candidate on the online portal in the prescribed format through the Nodal Officer (Educational Institutes: appointed by the institutes; NYKS: District Youth Coordinator) within 15 days of completion of fieldwork.

8. Rewards and Recognition:

- All participants will be given a Swachh Bharat Internship Certificate on completion of their internship and its approval by the parent institution (Nodal officer/ District Youth Coordinator)
- In case of educational institutions affiliated with UGC, 2 curriculum credits will be given to all interns whose internships are certified by the parent institutions as eligible for the credits on the basis of higher parameters.
- The Best interns will be recognized at college, university, state and national levels as follows:
 - Cash Awards in addition to certificates (Provided by MHRD/MDWS/ NYKS)
 - For College/ University Students
 - College Level: Shields / cups given by parent institution
 - University Level : Rs 30,000, Rs 20,000, Rs 10,000
 - State Level: Rs 50,000, Rs 30,000, Rs 20,000
 - National Level: Rs 2 lakh, 1 lakh, Rs 50,000
 - For NYKS Members:
 - District Level (NYKS only): Rs 30,000, Rs 20,000, Rs 10,000
 - State Level: Rs 50,000, Rs 30,000, Rs 20,000
 - National Level: Rs 2 lakh, 1 lakh, Rs 50,000
- The selection of awardees will be done by the competent authority appointed by the MHRD/ NYKS at each level. The decision of the competent authority will be final.

Role of the Parent Institution

- Conduct college/ district level campaigns to mobilize participation
- Appoint Nodal Officers for the internship at each
- The Nodal Officers should register on the <https://sbsi.mygov.in> and facilitate application process
- May provide necessary logistics for interns, such as travel to the village, refreshments, etc.

Swachh Bharat Summer Internship

- To ensure that all interns submit their reports on the portal <https://sbsi.mygov.in> on time (within 15 days of completion of fieldwork)
- The top three awardees at each level should be forwarded to the next level for consideration of awards at that level
- Submit the details of the name of the awardees to the next level of authority (Educational institution: University/State/MHRD; NYKS: District/State/NYKS)
- Responsibility for safety and security of the interns during village visits lies with the parent institution/ youth clubs, hence the location should be chosen appropriately and liaison done with local administration wherever necessary

Role of State Government and District Administration

- State Government/District Administration will provide necessary support to the parent institutions/ youth clubs as and when requested to the extent possible

Nodal Points/Helpline for various purposes:

- **Educational Institutions**
 - For registration: MyGov.in (Numbers to be provided)
 - During Internship : College Principal or Nodal Officer
 - References Point in MHRD for Parent Institutions: (to be provided by MHRD)
- **Nehru Yuva Kendra Sangathan:**
 - For registration My Gov (Numbers to be provided)
 - References Point in NYKS: (to be provided by NYKS)

Swachh Bharat Summer Internship

APPENDIX A: List of Suggested Activities

As a part of the internship, the activities that participants may conduct have been categorized into two clusters:

Information-Education-Communication activities: IEC activities are oriented towards increasing the awareness of people about sanitation related issues and trigger a change in sanitation related behaviour. IEC activities undertaken by the interns can target behaviour around open defecation, hygiene practices; solid/ liquid waste management among other behaviours. Under this, the interns may:

- ☐ Organize awareness campaigns around better sanitation practices like using a toilet, handwashing, health and hygiene awareness, etc.
- ☐ Perform Nukkad Nataks /street plays, song and dance performances around swachhata
- ☐ Organise Swachhata Melas
- ☐ Conduct Door-to-door meetings to drive behaviour change with respect to sanitation behaviours
- ☐ Conduct Village or School-level Rallies to generate awareness about sanitation
- ☐ Make wall paintings in public places (more specially panchayat offices) on the theme of swachhata
- ☐ Organise Swachhata-related movie screenings in public places. (Swachh Bharat movies may be found on the YouTube channel tinyurl.com/sbmgramin and community screenings of these films may be organized in public places in the villages to help spread the message of Swachhata)

Note: All IEC Material of Swachh Bharat Mission may be freely downloaded from the links tinyurl.com/sbmiec and tinyurl.com/sbmiec2. Any other activities undertaken to help spread these messages to the rural masses would count under the header of IEC activities.

Solid Waste Management related activities: SWM activities target generation of awareness around waste collection, segregation, disposal and waste-free environment:

- ☐ Organize Waste collection drives in households and common or shared spaces
- ☐ Volunteer for segregation of solid waste into non-biodegradable and biodegradable waste
- ☐ Mobilize community and panchayat to build compost pits, where organic matter decomposes to form manure
- ☐ Help Panchayats draw up plans for installation of biogas plants
- ☐ Organize cleaning of streets, drains and back alleys through awareness drives

Support in toilet construction

- ☐ Helping in pit digging for toilet construction